

Business and production performance of different types of agricultural holdings

Poslovni i proizvodni rezultati različitih tipova poljoprivrednih gospodarstava

Katarina ROSIĆ¹, Vesna OČIĆ^{2*} and Branka ŠAKIĆ BOBIĆ²

¹ Trg Antuna Mihanovića 3, 10 040 Zagreb, Croatia

² University of Zagreb, Faculty of Agriculture, Department of Management and Rural Entrepreneurship, Svetošimunska cesta 25, 10000 Zagreb, Croatia *correspondence: vocic@agr.hr

Rad je izvod iz diplomskog rada Katarine Rosić mag.ing.agr. naslova: „Usporedba poslovanja različitih tipova poljoprivrednih gospodarstava u Hrvatskoj”

Abstract

Farm Accountancy Data Network (FADN) was established in the EU in 1965 and now it is obligated for all member states of the EU. The system is based on an annual collection of production, economic and financial data from a representative sample of commercial farms, classified into groups according to the criteria of economic farm size, type of agricultural production and regional affiliation. Research made by FADN system represent the European Commission instrument for evaluating the income of agricultural producers and determining the impact of the Common Agricultural Policy of the EU on their business. In this paper the comparison is made between production and economic indicators of different types of agricultural holdings (field crops; horticulture crops; permanent crops, orchards and olive yards; dairy farms; grazing livestock; pig and poultry farms and mixed farms). On the basis of Standard Results for the year 2014 it is possible to conclude that in Croatia field crops and grazing livestock farms lead by their utilized agricultural area. Pig and poultry farming have the most livestock units, while the most working hours is spent in the cultivation of vegetables and flowers. The highest values of labor productivity have holdings that are engaged in the production of vegetables and flowers, while the lowest labor productivity have grazing livestock farms. Cost-effectiveness of all types of farms exceeding a value of 1. The highest value of the gross income is achieved at pig and poultry farms, while the smallest has a mixed type of farms. The average farm direct payments account for a high 44% in the net income, and the largest share of direct payments in the net income has field crop type of farms.

Keywords: Farm Accountancy Data Network, type of agricultural holdings, production and economic indicators

Sažetak

Sustav poljoprivrednih računovodstvenih podataka (eng. Farm Accountancy Data Network-FADN), utemeljen je u EU 1965. godine, te je obavezan za sve države članice Europske unije. Sustav se temelji na godišnjem knjigovodstvenom prikupljanju proizvodnih, ekonomskih i financijskih podataka s reprezentativnog uzorka komercijalnih poljoprivrednih gospodarstava, klasificiranih u skupine prema kriterijima ekonomske veličine gospodarstva, tipu poljoprivredne proizvodnje i regionalne pripadnosti. Istraživanja FADN sustava predstavljaju instrument Europske komisije za vrednovanje dohotka poljoprivrednih proizvođača te utvrđivanje utjecaja Zajedničke poljoprivredne politike EU na njihovo poslovanje. U ovom radu napravljena je usporedba pojedinih proizvodnih i ekonomskih pokazatelja različitih tipova poljoprivrednih gospodarstava (ratarstvo; povrćarstvo i cvijećarstvo; vinogradarstvo i vinarstvo; voćarstvo i maslinarstvo; mliječno govedarstvo; govedarstvo, ovčarstvo i kozarstvo; svinjogojstvo i peradarstvo te mješoviti tip proizvodnje). Na osnovu standardnih rezultata za 2014. godinu može se zaključiti da u Hrvatskoj površinom prednjače ratarska gospodarstva i gospodarstva koja se bave govedarstvom, ovčarstvom i kozarstvom. Najviše uvjetnih grla stoke ima tip svinjogojstvo i peradarstvo, dok se najviše radnih sati troši u uzgoju povrća i cvijeća. Najveću vrijednost proizvodnosti rada imaju gospodarstva koja se bave uzgojem povrća i cvijeća, dok najmanju proizvodnost rada imaju govedarska, ovčarska i kozarska gospodarstva. Ekonomičnost svih tipova poljoprivrednih gospodarstava prelazi vrijednost 1. Najveću vrijednost bruto prihoda postižu svinjogojstva i peradarska gospodarstva, dok najmanju ima mješoviti tip gospodarstava. Prosječnom gospodarstvu u neto prihodu izravna plaćanja sudjeluju sa visokih 44%, a najveći udio izravnih plaćanja u neto prihodima ima ratarski tip gospodarstava.

Ključne riječi: sustav poljoprivrednih računovodstvenih podataka, tip poljoprivrednog gospodarstva, proizvodni i ekonomski pokazatelji

Detailed abstract

In order to be able to carry out measures of the Common Agricultural policy and business decisions, it is necessary to use the economic and financial data from the farms. For the purpose of getting necessary data, the European Union created in year 1965 the legal basis and established a representative system of agricultural accounting (eng. Farm Accountancy Data Network - FADN), which is used by EU Member States. The Farm Accountancy Data Network is the main and only source of microeconomic data from EU farms that are compatible and comparable to the level of the whole European Union. FADN has become obligatory for Croatia after EU accession in the year 2013. The paper compares the data from 1,290 farms, which represent a population of 96,695 commercial farms. The data from the Standard results 2014 were used, which represent the weighted average of agricultural holdings in the FADN sample. The paper has used a descriptive method of research in order to compare production and economic indicators of various types of farms. On average, commercial farms in Croatia own 14.33 hectares of utilized agricultural area (UAA). The largest UAA has type 6-grazing livestock (28.61 ha), followed by

type 1-field crops (6.01% less cultivated land in relation to the type 6). The smallest UAA has type 2-horticulture crops (81.44% of average used area). Agricultural holdings on average have 13.72 livestock units. Most livestock units has type 7- pig and poultry farms (53.66 LU, or 4 time more than average. Farms on average use 2.02 annual work units, with variations from 3.16 AWU (type 2-horticulture) to 1.58 AWU (type 4-fruit and olive orchards). Compared to the average (442,862.78 kn) the highest value of total income has type 2-horticulture (1,274,416.09), and the lowest type 3-permanent crops (192,953.27 kn). The highest total inputs has type 7- pig and poultry farms (kn 392,973.98), and the lowest type 4-fruit and olive orchards (kn 116,260.55, or 52% of the average cost). Cost-effectiveness of all types of farms exceeding a value of 1. Compared to the average (144,587.47 kn) the maximum value of the gross farm income has type 7- pig and poultry farms (238,840.57 kn, or 65% more than average), while the lowest value has type 8-mixed production (77,450.98 kn. or 46% less than average). The highest net added value (65% more than average) has type 7- pig and poultry farms. The greatest value of farm net income has type 5-dairy farms (126,402.34 kn, or 73% more than average), while the lowest value has type 4-fruit and olive orchards (kn 19,755.56 or 73% less than average). Compared to the average (51,041.17 kn/AWU) maximum net value per AWU has type 7- pig and poultry farms (68% more than average), while the lowest value has type 4-fruit and olive orchards (56% less than average). The average farm has high share (44%) of direct payments in the farm net income. The largest share of direct payments in the net income has type 1-field crops (88% of net income). It was found that the highest value of labor productivity has type 2-horticulture (84% more than average), while compared to the average the lowest labor productivity has type 6-grazing livestock (47% less than average).

Uvod

Kako bi se mogle provoditi mjere Zajedničke poljoprivredne politike i donositi poslovne odluke, neophodno je koristiti se ekonomskim i financijskim informacijama s poljoprivrednih gospodarstava. U svrhu dobivanja potrebnih informacija Europska unija je 1965. godine kreirala pravnu osnovu i utemeljila reprezentativan sustav poljoprivrednog računovodstva (eng. Farm Accountancy Data Network - FADN), kojeg koriste članice Europske unije. Sustav se temelji na godišnjem knjigovodstvenom prikupljanju proizvodnih, ekonomskih i financijskih podataka s reprezentativnog uzorka poljoprivrednih gospodarstava, klasificiranih u skupine prema kriterijima ekonomske veličine gospodarstva, tipu poljoprivredne proizvodnje i regionalne pripadnosti. Provođenje godišnjih istraživanja obveza je svih država članica Europske unije. U Europskoj uniji Sustav poljoprivrednog računovodstva predstavlja osnovni i jedini izvor mikroekonomskih podataka s poljoprivrednih gospodarstava koji su usklađeni i usporedivi na razini cijele Europske unije. (European Commission, 2010). Sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka postao je obavezan i za Hrvatsku nakon što je postala punopravna članica Europske unije 2013. godine. Uspostava Sustava poljoprivrednog računovodstva u Hrvatskoj ima za cilj osigurati sustavno praćenje promjena i razine dohotka poljoprivrednog gospodarstva, ocijeniti gospodarsku učinkovitost poljoprivredne proizvodnje i analizirati mjere poljoprivredne politike (Zakon o poljoprivredi, 2015). Europska Unija sa svojih 28 država članica broji oko 12 milijuna poljoprivrednika s punim radnim vremenom te 15 milijuna poduzeća i 46 milijuna radnih mjesta. Poljoprivredni i prehrambeni sektor zajedno osiguravaju 7% ukupnog broja radnih mjesta i stvaraju

6% europskog bruto domaćeg proizvoda (European Commission, 2014). Prosječna veličina poljoprivrednog gospodarstva u EU porasla je za 3,8% godišnje od 2005. do 2010. godine, te je dosegla 14,3 ha/gospodarstvu. Međutim, postoje velike razlike u veličini između zemalja EU-15 u odnosu na 12 zemalja koje su se priključile Europskoj uniji 2004. i 2007. godine (EU-N12). Prosječna veličina poljoprivrednog zemljišta u zemljama EU-15 je 23,6 ha/gospodarstvu, dok je u zemljama EU-N12 tek 7,1 ha /gospodarstvu (European Commission, 2013). Najviše korištenih poljoprivrednih površina ima ratarski tip gospodarstava (53 ha) te tip govedarstvo, ovčarstvo i kozarstvo, dok najmanje korištenih poljoprivrednih površina ima tip povrćarstvo i cvječarstvo (6 ha). Korištena poljoprivredna površina za tip ratarstvo je gotovo devet puta veća u odnosu na površinu tipa povrćarstvo i cvječarstvo (European Commission, 2015a). Najviše uvjetnih grla stoke ima tip svinjogojstvo i peradarstvo (European Commission, 2013). S obzirom na tip poljoprivredne proizvodnje najviše ljudskog rada se koristi u tipu povrćarstvo i cvječarstvo (50% više od prosjeka), a najmanje u tipu vinogradarstvo i vinarstvo (European Commission, 2015a). U razdoblju od 2011. do 2012. godine prihodi po članu gospodarstva porasli su u ratarskom, svinjogojskom i peradarskom tipu gospodarstava, te kod trajnih nasada (voćarstvo i maslinarstvo) i mješovitih farmi. Prihodi su smanjeni kod vinarskih gospodarstava, govedarskih, ovčarskih i kozarskih, te kod mliječnih poljoprivrednih gospodarstava. Prosječna vrijednost ukupnih prihoda u EU 27 je iznosila 71.200 eura (European Commission, 2015b). Najveći udio izravnih plaćanja u ukupnim prihodima (18,3 %) imaju gospodarstva koja se bave govedarstvom, ovčarstvom i kozarstvom, a najmanji udio izravnih plaćanja u ukupnim prihodima ima tip povrćarstvo i cvječarstvo (1,4%) (European Commission, 2015a).

Materijal i metode

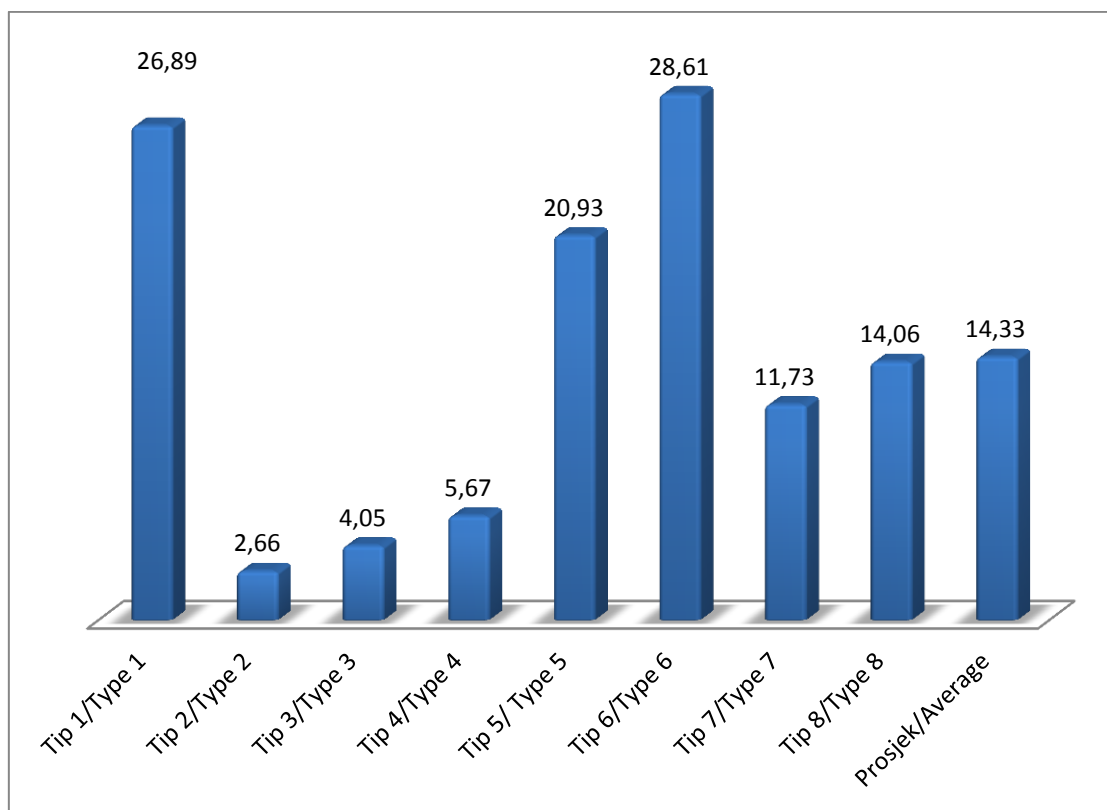
Uzorak je obuhvatio podatke sa 1.290 poljoprivrednih gospodarstava, koja predstavljaju populaciju od 96.695 gospodarstava. Korišteni su podaci iz Standardnih rezultata 2014. godine, koji predstavljaju ponderirane prosjeke poljoprivrednih gospodarstava u FADN uzorku. Budući su podaci prikupljeni na reprezentativnom uzorku poljoprivrednih gospodarstava, dobiveni podaci se mogu smatrati relevantnima za primjenu na cjelokupnoj populaciji komercijalnih poljoprivrednih gospodarstava.

U radu je korištena deskriptivna metoda istraživanja s ciljem usporedbe proizvodnih i ekonomskih pokazatelja različitih tipova poljoprivrednih gospodarstava. Svaki tip poljoprivrednog gospodarstva ima svoju oznaku (Tip 1- ratarstvo; Tip 2 - povrćarstvo i cvječarstvo; Tip 3 - vinogradarstvo i vinarstvo; Tip 4 - voćarstvo i maslinarstvo; Tip 5 - mliječno govedarstvo; Tip 6 - govedarstvo, ovčarstvo i kozarstvo; Tip 7 - svinjogojstvo i peradarstvo i Tip 8 – mješovita gospodarstva).

Rezultati i rasprava

Prosječno, komercijalna poljoprivredna gospodarstva u Hrvatskoj posjeduju 14,33 ha korištene poljoprivredne površine (KPP) koja predstavlja ukupnu površinu u vlasništvu i zakupu nositelja i/ili članova gospodarstva, bez šuma i ostalog nepoljoprivrednog zemljišta, uključujući putove, gospodarska dvorišta i slično. Najviše korištenih poljoprivrednih površina ima tip 6-govedarstvo, ovčarstvo i kozarstvo (28,61 ha), kojeg slijedi tip 1-ratarstvo (6,01% manje korištenih

poljoprivrednih površina u odnosu na tip 6). Najmanje korištenih poljoprivrednih površina ima tip 2- povrćarstvo i cvjećarstvo (81,44% prosječnih korištenih površina)(Grafikon 1).

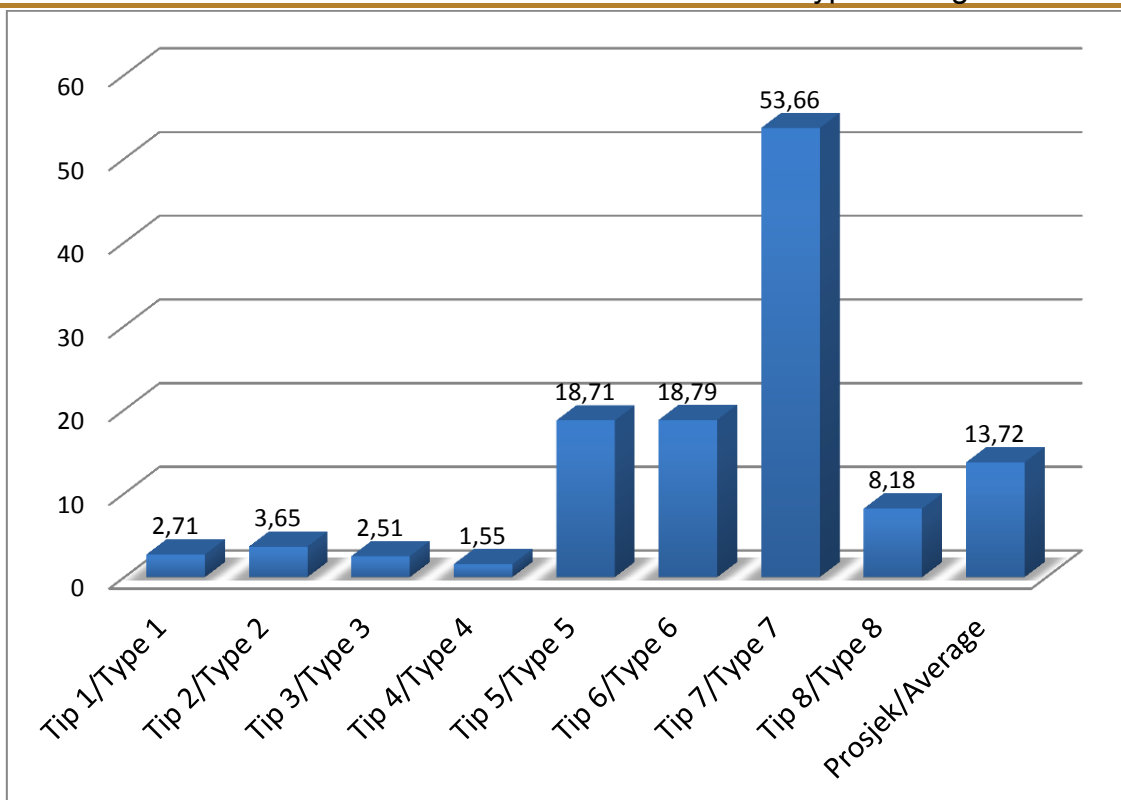
Source: Extension Service (2016)

Izvor: Savjetodavna služba (2016)

Figure 1. The total utilized agricultural area (UAA) by farm type (ha)

Grafikon 1. Ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP) po tipu poljoprivrednih gospodarstava (ha)

Prosječno, gospodarstva u Hrvatskoj imaju 13,72 uvjetnih grla stoke (uvjetno grlo (UG) stoke je životinja ili skupina istovrsnih životinja težine 500 kg). Najviše uvjetnih grlo posjeduje tip 7- svinjogojstvo i peradarstvo (53,66 UG, odnosno 4 puta više od prosjeka), dok najmanje uvjetnih grla ima tip 4- voćarstvo i maslinarstvo (1,55 UG), što je sasvim očekivano budući se radi o biljnom poljoprivrednom gospodarstvu (Grafikon 2).

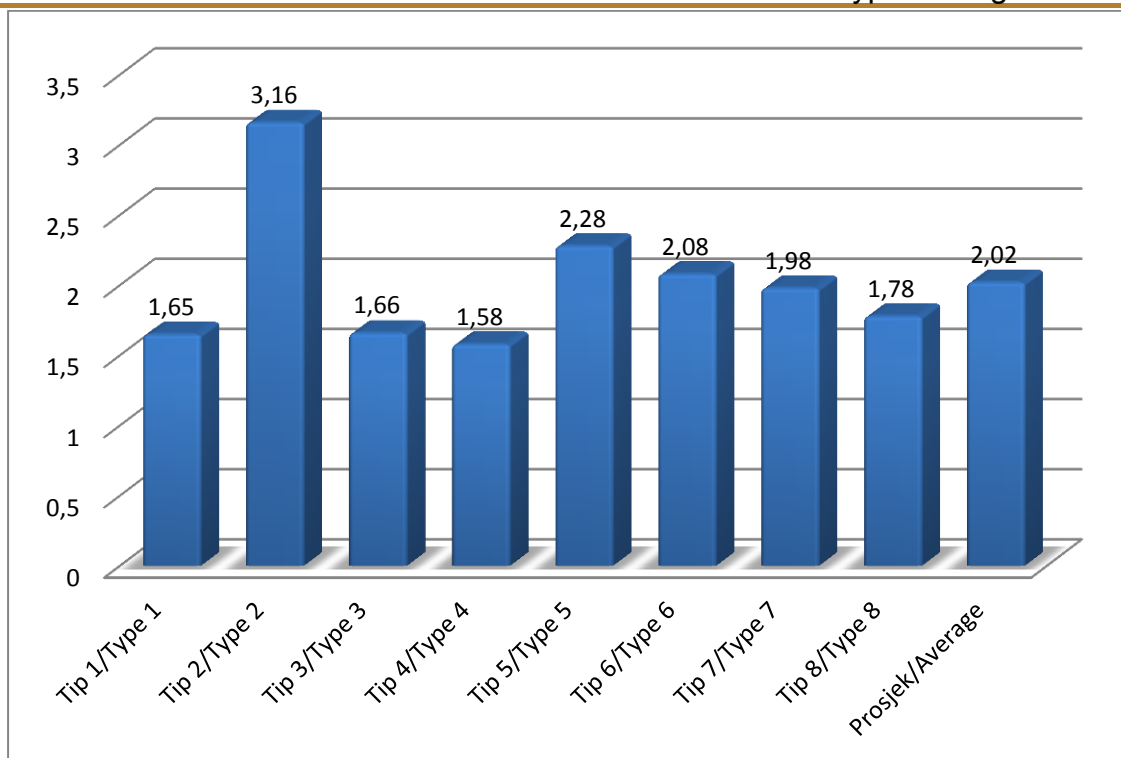
Source: Extension Service (2016)

Izvor: Savjetodavna služba (2016)

Figure 2. Total livestock units (LU) by farm type

Grafikon 2. Ukupan broj uvjetnih grla stoke po tipu poljoprivrednih gospodarstava (UG)

Iz Grafikona 3 je vidljivo da gospodarstva u Hrvatskoj prosječno koriste 2,02 godišnjih jedinica rada (AWU). U Republici Hrvatskoj 1 AWU je definiran kao 1.800 radnih sati godišnje. Najveću potrebu za radom ima tip 2- povrćarstvo i cvječarstvo (3,16 AWU), a najmanju tip 4-voćarstvo i maslinarstvo (1,58 AWU). Tip 2 koristi 56% više rada u odnosu na prosjek, dok tip 4 koristi svega 78% prosječno utrošenih godišnjih jedinica rada.

Source: Extension Service (2016)

Izvor: Savjetodavna služba (2016)

Figure 3. Annual Work Unit (AWU) by farm type

Grafikon 3. Godišnje jedinice rada po tipu poljoprivrednih gospodarstava

Iz Tablice 1 je vidljivo da u odnosu na prosjek (442.862,78 kn) najveću vrijednost ukupnih prihoda (zbroj prihoda biljne i stočarske proizvodnje te ostalih proizvoda) ima tip 2-povrčarstvo i cvjećarstvo (1.274.416,09). Zatim slijedi tip 7- svinjogojstvo i peradarstvo čija je vrijednost ukupnih prihoda za 56,85% manja (549.906,39 kn) u odnosu na tip 2. U odnosu na prosjek najmanju vrijednost ukupnih prihoda ima tip 3- vinogradarstvo i vinarstvo (192.953,27 kn). Zatim slijedi tip 4-voćarstvo i maslinarstvo čija je vrijednost ukupnih prihoda za 16,63% veća (231.444,27 kn) u odnosu na tip 3.

U odnosu na prosjek (224.103,00 kn) najveću vrijednost ukupnih troškova koji predstavljaju utrošak različitih dobara (materijala, vremena, novca i znanja) potrebnih za nastanak nekog proizvoda ili usluge što će se realizirati prodajom na tržištu i uključuju prosječne specifične troškove biljne i stočarske proizvodnje, amortizaciju, režijske troškove, isplaćene plaće, plaćeni najam i plaćene kamate na zaduženja, ima tip 7-svinjogojstvo i peradarstvo (392.973,98 kn). Zatim slijedi tip 2-povrčarstvo i cvjećarstvo čija je vrijednost ukupnih troškova za 10,49% manja u odnosu na tip 7. U odnosu na prosjek najmanju vrijednost ukupnih troškova ima tip 4-voćarstvo i maslinarstvo (116.260,55 kn, odnosno 52% prosječnog troška).

Table 1. Incomes, costs and cost-effectiveness by farm type

Tablica 1. Prihodi, troškovi i ekonomičnost po tipu poljoprivrednih gospodarstava

Farm type Tip gospodarstva	Total income, kn Ukupni prihod, kn	Total costs, kn Ukupni trošak, kn	Cost-effectiveness Ekonomičnost
Type 1 Tip 1	479.183,82	281.273,77	1,70
Type 2 Tip 2	1.274.416,09	351.734,88	3,62
Type 3 Tip 3	192.953,27	120.079,49	1,60
Type 4 Tip 4	231.444,27	116.260,55	1,99
Type 5 Tip 5	345.424,15	250.570,75	1,38
Type 6 Tip 6	236.368,57	152.277,32	1,55
Type 7 Tip 7	549.906,39	392.973,98	1,39
Type 8 Tip 8	233.205,71	127.653,24	1,83
Average Prosjek	442.862,78	224.103,00	1,98

Source: Own calculations based on the Extension Service (2016) data

Izvor: Vlastiti izračun na temelju podataka Savjetodavne službe (2016)

Promatrajući ekonomičnost (odnos ukupnog prihoda i ukupnog troška), može se zaključiti da svi tipovi gospodarstava posluju ekonomično, odnosno koeficijent ekonomičnosti im je iznad 1. U odnosu na prosjek ($e=1,98$) najveću ekonomičnost ima tip 2-povrčarstvo i cvječarstvo ($e= 3,62$), dok drugi po redu, tip 4-voćarstvo i maslinarstvo znatno zaostaje iza njega ($e= 1,99$). U odnosu na prosjek najmanju vrijednost ima tip 5-mliječno govedarstvo ($e=1,38$).

Table 2. Income components by farm type

Tablica 2. Sastavnice prihoda po tipu poljoprivrednog gospodarstva

Farm type Tip gospodarstva	Gross Farm Income, kn Bruto prihod, kn	Net added value, kn Neto dodana vrijednost, kn	Farm net income, kn Neto prihod, kn	Farm net income per AWU, kn/AWU Neto dodana vrijednost po AWU
Type 1 Tip 1	148.547,82	112.558,53	76.829,05	68.217,29
Type 2 Tip 2	200.824,09	138.672,39	54.990,32	43.883,67
Type 3 Tip 3	112.265,31	57.888,69	47.138,86	34.872,70
Type 4 Tip 4	82.235,45	35.884,88	19.755,56	22.711,95
Type 5 Tip 5	172.356,63	147.469,10	126.402,34	64.679,43
Type 6 Tip 6	124.178,93	105.974,23	94.051,02	50.949,15
Type 7 Tip 7	238.840,57	169.764,58	122.936,27	85.739,69
Type 8 Tip 8	77.450,98	57.123,32	43.559,02	32.091,75
Average Prosjek	144.587,47	103.166,97	73.207,81	51.041,17

Source: Extension Service (2016)

Izvor: Savjetodavna služba (2016)

Iz Tablice 2 je vidljivo da u odnosu na prosjek (144.587,47 kn) najveću vrijednost bruto prihoda (prosječna vrijednost ukupnih prihoda uvećana za isplaćene potpore (bez investicijskih) i umanjena za intermedijarnu potrošnju) ima tip 7-svinjogojstvo i peradarstvo (238.840,57 kn, odnosno 65% više od prosjeka), dok najmanju vrijednost ima tip 8-mješovito (77.450,98 kn, odnosno 46% manje od prosjeka). U odnosu na prosjek tip 7-svinjogojstvo i peradarstvo ima najveću neto dodanu vrijednost (65% više od prosjeka), a iza njega slijedi tip 5-mliječno govedarstvo (43% više od prosjeka). Najmanju neto dodanu vrijednost (prosječna vrijednost dobivena oduzimanjem prosječnih troškova amortizacije od bruto prihoda) ima tip 4-voćarstvo i maslinarstvo (svega 35% prosjeka). Najveću vrijednost neto prihoda (prosječna vrijednost dobivena zbrajanjem neto dodane vrijednosti i investicijskih potpora i umanjena za prosječne troškove isplaćenih plaća, plaćenog najma zemljišta i objekata i plaćenih kamata) ima tip 5-mliječno govedarstvo (126.402,34 kn, odnosno 73% više od prosjeka), dok najmanju vrijednost ima tip 4-voćarstvo i maslinarstvo

(19.755,56 kn ili 73% manje od prosjeka). Prosječna vrijednost neto prihoda u EU iznosi 19.800 eura (148.500 kn). Usporedbom prosječnog neto prihoda na nacionalnoj i na EU razini, vidi se da je u EU prosječan neto prihod za 51% veći u odnosu na prosječan neto prihod u Hrvatskoj. U odnosu na prosjek (51.041,17 kn/AWU) najveću neto vrijednost po AWU (prosječna vrijednost dobivena zbrajanjem neto dodane vrijednosti i investicijskih potpora i umanjena za prosječne troškove isplaćenih plaća, plaćenog najma zemljišta i objekata i plaćenih kamata, izražena po jedinici rada) ima tip 7-svinjogojstvo i peradarstvo (68% više od prosjeka), dok najmanju vrijednost ima tip 4-voćarstvo i maslinarstvo (56% manje od prosjeka).

Prosječnom gospodarstvu u neto prihodu izravna plaćanja koja predstavljaju prosječna ukupna izravna plaćanja u biljnoj i stočarskoj proizvodnji isplaćena u promatranom razdoblju, sudjeluju sa visokih 44%. Najveći udio izravnih plaćanja u ukupnim prihodima ima tip 1-ratarstvo (čak 88% neto prihoda), što znači da je ovaj tip gospodarstava iznimno ovisan o potporama, dok je najmanje ovisan o izravnim plaćanjima tip 3- vinogradarstvo i vinarstvo (15%) i tip 7- svinjogojstvo i peradarstvo (17%) (Tablica 3).

Table 3. Share of direct payments in total income (%)

Tablica 3. Udio izravnih plaćanja u neto prihodu (%)

Farm type Tip gospodarstva	Farm net income (NI), kn Neto prihod (NP)	Direct payments(DP), kn Izravna plaćanja(IP), kn	Share of DP in NI, % IP u NP, %
Type 1 Tip 1	76.829,05	67.915	88%
Type 2 Tip 2	54.990,32	14.832,75	27%
Type 3 Tip 3	47.138,86	6.857,93	15%
Type 4 Tip 4	19.755,56	10.385,43	53%
Type 5 Tip 5	126.402,34	61.204,91	48%
Type 6 Tip 6	94.051,02	41.994,46	45%
Type 7 Tip 7	122.936,27	20.805,39	17%
Type 8 Tip 8	43.559,02	31.808,26	73%
Average Prosjek	73.207,81	31.975,52	44%

Source: Own calculations based on the Extension Service (2016) data

Izvor: Vlastiti izračun na temelju podataka Savjetodavne službe (2016)

Najvišu vrijednost proizvodnosti rada (omjer ukupnog prihoda i ukupno utrošenih sati rada) ima tip 2-povrčarstvo i cvječarstvo (84% više od prosjeka), dok u odnosu na prosjek najmanju proizvodnost rada ima tip 6-govedarstvo, ovčarstvo i kozarstvo (47% manje od prosjeka) (Tablica 4).

Table 4. Labour productivity by farm type

Tablica 4. Proizvodnost rada po tipu poljoprivrednog gospodarstva

Farm type Tip gospodarstva	Total income, kn Ukupni prihod, kn	Labour input (hours) Ukupni rad, sati	Labor productivity, kn/hour Proizvodnost rada, kn/satu
Type 1 Tip 1	479.183,82	2.975	161,07
Type 2 Tip 2	1.274.416,09	5.695	223,78
Type 3 Tip 3	192.953,27	2.984	64,66
Type 4 Tip 4	231.444,27	2.838	81,55
Type 5 Tip 5	345.424,15	4.106	84,12
Type 6 Tip 6	236.368,57	3.739	63,22
Type 7 Tip 7	549.906,39	3.570	154,04
Type 8 Tip 8	233.205,71	3.204	72,79
Average Prosjeck	442.862,78	3.638,88	121,70

Source: Own calculations based on the Extension Service (2016) data

Izvor: Vlastiti izračun na temelju podataka Savjetodavne službe (2016)

Zaključci

Usporedbom Standardnih rezultata za 2014. godinu utvrđeno je da najviše korištene poljoprivredne površine imaju ratarska gospodarstva, kao i oni koji se bave uzgojem goveda, ovaca i koza. Komercijalna poljoprivredna gospodarstva u Hrvatskoj prosječno posjeduju 14,33 ha korištene poljoprivredne površine i 13,72 uvjetnih grla stoke. Najviše uvjetnih grla stoke posjeduju oni koji se bave svinjogojstvom i peradarstvom, a najmanje voćarski i maslinarski tip gospodarstava. Gospodarstva u Hrvatskoj prosječno koriste 2,02 godišnjih jedinica rada, pri čemu najveću potrebu za radom ima povrčarski i cvječarski tip gospodarstava, a najmanju voćarski i maslinarski tip. Prosječno gospodarstva imaju 442.862,78 kn ukupnog prihoda,

u čemu prednjače povrćarska i cvjećarska gospodarstva, dok najmanju vrijednost ukupnih prihoda ima vinogradarsko- vinarski tip gospodarstava. U odnosu na prosjek (224.103,00 kn) najviše ukupnih troškova imaju svinjogojski i peradarski tip proizvodnje, a najmanje voćarsko-maslinarski tip. Svi tipovi gospodarstava posluju ekonomično, odnosno koeficijent ekonomičnosti im je iznad 1. Najviše bruto prihoda ostvaruju svinjogojski i peradarski tip gospodarstava, a najmanje mješovita gospodarstva. Gledajući neto prihod, najveću vrijednost ostvaruje mliječni tip gospodarstava, a najmanju voćarsko-maslinarski tip gospodarstava. Prosječnom gospodarstvu izravna plaćanja sudjeluju u neto prihodu sa 44%. Najveći udio izravnih plaćanja u ukupnim prihodima ima ratarski tip proizvodnje, dok je najmanje ovisan o izravnim plaćanjima vinogradarsko-vinarski tip. Gledajući proizvodnost, najvišu vrijednost ostvaruje tip povrće i cvijeće, a najmanju govedarstvo, ovčarstvo i kozarstvo.

Literatura

- European Commission (2010) Farm Accounting Data Network, An A to Z of methodology. [Online] Dostupno na: http://ec.europa.eu/agriculture/rica/pdf/site_en.pdf [Pristupljeno 4. svibnja 2016].
- European Commission (2013) Structure and dynamics of EU farms: changes, trends and policy relevance. EU Agricultural Economics Briefs. DG-AGRI Unit Economic Analysis of EU Agriculture. [Online] Dostupno na: http://ec.europa.eu/agriculture/rural-area-economics/index_en.htm [Pristupljeno 10. svibnja 2016].
- European Commission (2014) Politike europske unije, Partnerstvo Europe i poljoprivrednika. [Online] Dostupno na: http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/hr/agriculture_hr.pdf [Pristupljeno 4. svibnja 2016].
- European Commission (2015a) EU Farm Economic Overview based on 2012 FADN dana. [Online] Dostupno na: http://ec.europa.eu/agriculture/rica/pdf/EU_farm_economics_2012.pdf [Pristupljeno 11. svibnja 2016].
- European Commission (2015b) EU Farm economics summary 2012. EU Agricultural Economics Briefs. DG-AGRI Unit Economics Analysis of EU Agriculture.
- Savjetodavna služba (2016) Standardni rezultati 2014. Zagreb: Samostalni odjel za Sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka, Savjetodavna služba.
- Zakon o poljoprivredi (2015) Narodne Novine 30/15. [Online] Dostupno na: <http://www.zakon.hr/z/232/Zakon-o-poljoprivredi> [Pristupljeno 11. svibnja 2016].